

KÜÇÜK GÜNAHLAR (2)

(...dünden devam)

el-Lemem ise mü'minin yapmak isteyip de yapmadığı, yahut yapıp da hemen pişman olduğu günahlardır. Birinci takdirde *el-lemem* (lemme yelummuﻟﻤﻤﻰ ﻟﻤﻤﻰ)den gelir.

Düşüncesini bir noktada toplamak, bir şeyi yapmağa karar vermek demektir. İkinci takdirde *el-lemem*

kişiyi azıcık delilik dokunup hemen ayrılması anlamıyla ilgilidir. Kişi işi yapmağa dokunur dokunmaz hemen vazgeçtiği için o işe

el-lemem

denmiştir.

"Bir kötülük yaptıkları, ya da nefislerine zulmettikleri zaman hemen günahlarının bağışlanmasını dilerler."

(Buhârî, İsti'zân: 12, Kader: 9; Müslim, Kader: 20, 21)âyeti bu anlamı desteklemektedir. Bir söze göre de

el-lemem

küçük günahdır. Bu takdirde

lemem

inip fazla kalmamak anlamındaki

ilmâm

kökünden gelir. Az yemek yiyene “

ﻟﻤﻤﻰ ﻟﻤﻤﻰ

eleme bi't-taâm

” denilir (Câmi'u'l-beyân: 27/65; İbn Kesîr, Tefsîr: 4/257).

Bu izahlardan anlaşıldığına göre *el-lemem*, insanın yapmak isteyip de yapmadığı hatâlı düşünceler, yapıp da hemen pişman olduğu küçük günahlardır. İbn Cüzey'e göre

el-lemem

üzerinde başlıca dört görüş vardır:

1) Lemem, küçük günahlardır,

2) İnsanın kasıtsız içine düştüğü, fakat devam etmediği günahlardır,

3) Câhiliyye devrinde yapılagelen şirk ve isyanlardır,

4) İnsanın içinden geçirdiği, fakat yapmadığı günahlardır (Buhârî, Şehâdât: bâbu mâ kîle fî şehâdeti'z-zûr, h. 1291; Müslim, İmân: b. 38, h. 143).

İbn Abbâs şöyle demiş: "Ebû Hüreyre'nin, Peygamber(s.a. v.)den aktardığı şu sözde anlatılanlardan daha çok lememe benzer bir şey görmedim: *'Allah, Âdemoğluna zinâdan nasîbini yazmıştır, mutlaka o nasibini alır. Gözün zinâsı bakmak, dilin zinâsı –zinâdan– konuşmaktır. Nefis arzu eder, ister; ferc de*

(onun isteğine uyarak)

onu doğrular veya

(uymayarak)

onu yalanlar."

(Buhârî, Vasâyâ: h. 1325; Müslim, İmân: b. 38, h. 145

)

İbn Mes'ûd'un da şöyle dediği rivâyet edilmiştir: *"Gözlerin zinâsı bakmak, dudakların zinâsı öpmek, ellerin zinâsı sıkmak, ayakların zinâsı yürümektir. Ferc de bunları ya doğrular (bunların isteğine uyar) veya yalanlar (fi'len zina günahını işlemez). Kişi fercini de o işe sunarsa yaptığı zinâdır; yoksa lememe olur."*

(İbn Kesîr, Tefsîr:

1/486)

Bu âyetler ve hadîsler, günahın büyüğünün ve küçüğünün bulunduğunu ifade ediyor. Kur'ân-ı Kerîm'de günah olan şeyler yasaklanmakla beraber bunlar, belli bir sayı ile sınırlandırılmamıştır. Bir hadîsi şerîfte: *"Allah'a ortak koşmanın, anababaya isyan etmenin"*, günahların en büyüğü olduğunu söyleyen Peygamber (s.a.v.), ayakta iken oturmuş ve üç defa:

"Yalan sözden sakınınız!"

demiştir (Aynı eser: 1/487). Diğer bir hadîs de şöyledir:

"Şu yedi helâk edici şeyden sakınınız. Nedir onlar yâ Resûlallah, sorusu üzerine Allah'ın Elçisi şöyle buyurdu: 'Allah'a ortak koşmak, büyü yapmak, haksız yere Allah'ın yasakladığı cana kıymak, riba yemek, yetim malı yemek, savaş günü cepheden kaçmak, bir şeyden habersiz ma'sum, inanmış kadınlara zinâ suçu atmak."

(Mefâtîhu'l-ğayb: 13/167)

Büyük günahlar arasında başka eylemlerin sayıldığı başka hadîsler de vardır. Bu hadîslerin amacı, büyük günahların sayısını belirtmek değildir. Bu hadîslerde durumun gereğine göre

Allah'ın Elçisi, toplumu etkileyen büyük günahları saymış, fakat büyük günahların, bunlardan ibaret olduğunu söylememiştir. Nitekim Abdullah ibn Abbâs, **yetmişe yakın büyük günah olduğunu, ancak tevbe ile büyük günah kalmayacağını, ısrar edilince de küçük günahın büyük günaha dönüşeceğini, Allah'a isyan olan herşeyin büyük günah olduğunu** söylemiştir (Müslim, İlm: h. 16; Ebû Dâvûd, Sünnet: 6; Tirmizî, İlm: 15). Büyük günah hakkında birçok tanım varsa da "İşleyen kimsenin, Kitap ve Sünnette şiddetle tehdîdedildiği her fiil, büyük günahdır" şeklindeki tanım, bu konuda en kapsamlı ve uygun tanım olarak kabul edilmiştir.

İşte Nisâ: 31'nci âyette buyurulduğu üzere kesinlikle yasaklanan büyük günahlardan kaçınan kimselerin, küçük hatâlarını Cenâb-ı Allah bağışlar ve onları dünyâda ve âhirette güzel bir yaşam içine sokar.
